

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

CURRICULUM ȘCOLAR

pentru

ISTORIE

CLASA a XII-a

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobat prin Ordin al Ministrului
nr. /

București

2000

1. NOTĂ DE PREZENTARE

Textul de față reprezintă elementele de bază ale curriculumului de istorie pentru clasa a XII-a Waldorf profilul umanist, specializarea filologie.

Prezentul curriculum a fost elaborat luându-se în considerare cerințele actuale ale învățământului românesc și noile orientări pe plan mondial în predarea istoriei, pe de o parte și rezultatul cercetărilor antropologice orientate antropozofic privitor la devenirea ființei umane și a lumii, pe de altă parte.

Îndeplinirea rolului formativ în pedagogia Waldorf presupune dezvoltarea gândirii tânărului în devenire prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință.

Curriculumul de istorie pentru ciclul liceal tip Waldorf se dorește a fi și un punct de sprijin pentru formarea capacităților sociale, integratoare cât și pentru dezvoltarea reprezentărilor culturale. În același timp el dezvoltă câmp de cercetare și experimentare profesorului care are datoria și libertatea de a-și stabili propriile priorități, obiective și metode de lucru pornind de la realitatea educațională cu care se confruntă. Scopurile formative ale predării istoriei sunt:

- A. *Formarea și dezvoltarea reprezentărilor culturale și a universului afectiv: tinerii sunt însoțiți, creditați pe drumul emancipării lor interioare, al îmbogățirii universului sufletesc spiritual.*
- B. *Întemeierea și dezvoltarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală și de relaționare socială: cunoașterea instrumentelor de lucru intelectuală are drept scop orientarea tânărului într-un ocean informațional în continuă expansiune; dezvoltarea capacității de a folosi informațiile în mod creator și stimulator pentru colectivitate.*

2. COMPETENȚE GENERALE

- Utilizarea informației provenite din surse istorice primare și secundare.
- Dezvoltarea vocabularului istoric în cadrul comunicării scrise și orale.
- Rezolvarea de probleme, prin aplicarea metodelor, tehnicilor și procedeelelor specifice istoriei și a studiilor sociale în general.

3. VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea raportului de identitate și diferență în relaționarea individului cu mediul social.
- Înțelegerea rolului istoriei în viața prezentă și ca factor de predicție a schimbărilor.
- Stimularea interesului pentru lecturi și simulări istorice.
- Asumarea responsabilă a rolurilor care decurg din apartenența la diferite identități (rasă, etnie, confesiune, națiune, corp social, sex, profesie).
- Disponibilitatea pentru dialog
- Perseverență în gândire și acțiune
- Valorificarea optimă și creativă a propriului potențial
- Libertatea și responsabilitatea

4. COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1 Descrierea marilor faze ale Primului Război Mondial și raportarea critică la caracterul său global și la consecințele sale.</p> <p>1.2. Conștientizarea impactului Primului Război Mondial asupra psihologiei individului, pornind de la surse narative.</p>	<p>1. Primul Război Mondial</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Un nou tip de război; mobilizarea populației ▪ Marile bătălii
<p>2.1. Analizarea raporturilor dintre învingători și învinși ca urmare a Primului Război Mondial.</p>	<p>2. Noua ordine internațională</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Noile frontiere și noile state ▪ Germania și tratatul de la Versailles ▪ Societatea Națiunilor și politica securității colective ▪ Rudolf Steiner - ideea tripartiției sociale
<p>3.1. Compararea politicii economice și sociale ale principalelor state democratice din Europa și extraeuropene.</p> <p>3.2. Evaluarea consecințelor marii recesiuni economice asupra regimurilor politice europene și extraeuropene.</p>	<p>3. Regimurile democratice în perioada interbelică</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Consecințele economice și sociale ale Primului Război Mondial ▪ Economie și societate în anii marii crize ▪ Noile politici economice ▪ Politicile sociale și consumul de masă
<p>4.1. Definirea noțiunilor referitoare la regimurile totalitare, folosind surse istorice diferite.</p> <p>4.2. Clasificarea regimurilor totalitare pe baza unor criterii date: ideologic, instituțional și economic.</p>	<p>4. Regimurile totalitare în perioada interbelică</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fascism și comunism: origini, ideologii și practici politice ▪ Regimul stalinist ▪ Național-socialismul

<p>5.1. Identificarea marilor etape ale celui de-al doilea Război Mondial, pornind de la surse cartografice</p> <p>5.2. Înțelegerea raportului dintre evenimentele importante ale celui de-al doilea Război Mondial și consecințele acestora pe termen scurt, mediu și lung</p>	<p>5. Al doilea Război Mondial</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Războiul total ▪ "Noua Ordine" nazistă în Europa ▪ Holocaustul ▪ Victoria Națiunilor Unite
<p>6.1. Interpretarea relațiilor internaționale contemporane, pornind de la diferite surse narrative postbelice.</p> <p>6.2. Argumentarea unui punct de vedere personal cu privire la o criză globală studiată.</p>	<p>6. Relațiile internaționale postbelice</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ O.N.U. și organismele sale: tratatele de pace ▪ "Războiul Rece" ▪ Probleme și crize globale
<p>7.1. Analizarea și interpretarea tipurilor de regimuri comuniste cunoscute.</p> <p>7.2. Descrierea mecanismelor represive utilizate de regimurile comuniste.</p> <p>7.3. Analizarea cauzelor prăbușirii regimurilor comuniste europene pornind de la un studiu de caz.</p>	<p>7. Regimurile comuniste postbelice</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunismul și formele sale ▪ Dominația ideologică și represiunea politică ▪ Eșecul economic al comunismului
<p>8.1. Descrierea elementelor de diversitate și convergență instituțională, ca urmare a transformărilor economice, culturale și sociale.</p> <p>8.2. Identificarea liniilor directoare ale strategiei construcției europene, pornind de la diferite surse.</p>	<p>8. Construcția europeană</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Democrațiile occidentale. Necesitatea și principiile unității europene ▪ Fundamentele economice și creșterea prosperității ▪ Procesul de integrare politică ▪ Formarea unei noi conștiințe europene ▪ Individualitatea umană ca centru al lumii cunoașterii

<p>9.1. Identificarea caracteristicilor principalelor ideologii politice din spațiul românesc în sec. al XIX-lea.</p> <p>9.2. Susținerea unui punct de vedere personal asupra modelelor de dezvoltare propuse în epocă.</p>	<p>Istoria românilor</p> <p>9. Conservatorism, Naționalism, Tradiționalism</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: conservatorism, junimism, semănătorism, poporanism; caracteristicile tradiționalismului românesc; teoria formei fără fond; viața culturală și publicistica epocii</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conservatorismul românesc: idei și medii sociale ▪ Romantism și naționalism în a doua jumătate a secolului al XIX-lea ▪ Tradiționalism și identitate națională la începutul secolului al XX-lea. <p>Studiu de caz: Junimea</p>
<p>10.1. Descrierea principalelor faze ale participării României la Primul Război Mondial și a consecințelor sale asupra statului român.</p> <p>10.2. Evaluarea consecințelor politice și sociale ale constituirii statului român unitar, pornind de la surse cartografice și narrative.</p>	<p>10. Unitate și diversitate în România Mare</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: Marea Unire, România Mare, stat național unitar; unificarea administrativă, egalitate politică, reformele legislative, egalitate confesională, partid etnic</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ România în timpul Primului Război Mondial. Constituirea României Mari ▪ Unificarea politică și administrativă ▪ Diversitatea etnică, confesională și soluțiile politice <p>Studiu de caz: (la alegere) drepturi și libertăți democratice în Constituția din 1923; partidele etnice, reprezentate în Parlamentul României Mari</p>
<p>11.1. Analizarea principalelor curente culturale și artistice din sec. XX.</p> <p>11.2. Explicarea politicilor economice și sociale în România perioadei interbelice, pornind de la surse narrative.</p> <p>11.3. Evaluarea consecințelor afirmării regimurilor totalitare europene asupra practicilor politice interne.</p>	<p>11. Stat, Societate și Cultură</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: clasă politică, proces electoral, legionarism, comunism, monarhie autoritară, dictatură militară; reforma agrară, raportul dintre domeniul public și cel privat; cultura în perioada interbelică, avangarda culturală</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Structuri sociale și economice în perioada interbelică ▪ Noua clasă politică și democratizarea societății românești; regimul politic între 1918 - 1938 ▪ Sfârșitul regimului parlamentar și modificările teritoriale. România între 1938-1947. ▪ Mediile intelectuale și politicile culturale până la înlăturarea monarhiei <p>Studiu de caz (la alegere): Constantin Argetoianu, despre procesul electoral; "Gândirea" și gândirismul. Activitatea "Fundațiilor Regale".</p>

<p>12.1. Analiza și interpretarea principalelor etape ale instituirii regimului comunist în România, pornind de la surse variate.</p> <p>12.2. Descrierea mecanismului de constituire și organizare a economiei în perioada comunistă.</p> <p>12.3. Evaluarea consecințelor politice și sociale asupra societății ca urmare a urbanizării forțate.</p>	<p>12. Economia și societatea în perioada comunistă</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: naționalizarea, colectivizarea, centralism economic, plan cincinal, sovrom; chiabur, mic burghez, "Erou al muncii socialiste", statutul femeii; confiscarea proprietății private, "proprietate a întregului popor"; luptă internă de partid, "politică stângistă"</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Contradicțiile industrializării ▪ Colectivizarea și impactul asupra satului ▪ Politica demografică <p>Studiu de caz: distrugerea satelor și urbanizarea forțată</p>
<p>13.1. Identificarea principalelor etape ale constituirii și consolidării monopolului ideologic comunist, pornind de la diferite surse.</p> <p>13.2. Descrierea mecanismelor represive utilizate de regimul comunist.</p> <p>13.3. Analiza cauzelor prăbușirii regimului comunist în România.</p>	<p>13. Dominația ideologică și represiunea politică</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: activist, cenzură, proletcultism, disident, deportare, muncă forțată, rezistență armată, Securitatea; "Revoluționar de profesie", "Dușman al poporului", "Revoluția culturală", "Omul nou", "Societate socialistă multilateral dezvoltată"; desființarea bisericii greco-catolice.</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Regimul politic, monopolul ideologic și "producția culturală" ▪ Securitatea și represiunea politică ▪ Forme de rezistență anticomunistă <p>Studiu de caz: fenomenul "Pitești"</p>
<p>14.1. Identificarea principalelor instituții ale statului de drept.</p> <p>14.2. Conștientizarea rolului societății civile și a necesității respectării drepturilor omului într-o societate democratică.</p> <p>14.3. Argumentarea unui punct de vedere personal asupra rolului mass-media postdecembriste, folosind surse variate.</p>	<p>14. Statul și societatea civilă, după 1989</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: căderea regimului comunist, pluralism politic, economie de piață, privatizare, presă liberă, dezbateri publice, stat de drept, societate civilă, parlament, organizații nonguvernamentale</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Instituțiile statului de drept ▪ Drepturile omului și rolul societății civile <p>Studiu de caz: mass-media postdecembristă</p>

<p>15.1. Identificarea instrumentelor și strategiilor prin care statul român și-a definit rolul și aspirațiile sale politice în Europa.</p> <p>15.2. Explicarea din perspectiva opțiunilor politice externe ale României, necesitatea asumării unor opțiuni pentru viitor</p>	<p>15. România în politica internațională, în secolul al XX-lea</p> <p>1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins: revizionism, Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică, Tratatul de la Varșovia; activitatea României la Societatea Națiunilor, Integrarea Europeană</p> <p>2. Conținuturi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ România în tratatele de pace ▪ Tratatate bilaterale și înțelegeri regionale. Relațiile cu U.R.S.S. ▪ Opțiuni în politica externă a României după 1989 <p>Studiu de caz: parteneriatul pentru pace</p>
---	---

Lecții de sinteză obligatorii

- Instituții și structuri etnice în voievodatul Transilvaniei
- Generația pașoptistă și proiectul liberal
- Arhitectura și viața cotidiană în perioada interbelică
- Viața cotidiană în România comunistă

5. SUGESTII METODOLOGICE

Predarea istoriei în cursul superior Waldorf respectă treptele de maturizare psihică, - de la gândirea concretă, cauzală, la gândirea înnoibilă de simțire creatoare – ajungându-se astfel în cele din urmă la formarea unei imagini asupra evoluției biografiei umanității și a telului liber asumat de individualitate umană.

Abordarea istoriei în stil Waldorf se face interdisciplinar în strânsă legătură cu predarea geografiei, biologiei, literaturii etc. conferind predării o perspectivă unitară și globală asupra lumii și omului. Predarea istoriei devine astfel și o cale a cunoașterii de sine, o formă prin care se structurează biografia, personalitatea tânărului în devenire.

În pedagogia Waldorf conținuturile predării reflectă fidel atât gradul de maturizare pentru lume a corporalului, cât și (mai ales) stadiul atins de evoluția sufletesc-spirituală a copilului sau tânărului.

În clasa a XII-a tânărul stă în fața vieții mult mai puternic și mai sigur în gesturile sale. El stă acum în fața viitorului cu propriul său destin, cu propriile sale planuri și idealuri. Doar o prezentare de ansamblu a istoriei, cu temeurile sale adânci, care să cuprindă filozofic întreaga umanitate îl ajută acum pe tânăr să-și cucerească propria libertate, și să-și perceapă propria devenire. O privire filozofică a istoriei ne arată drumul metamorfozării sufletesc-spiritualului din oameni de la puternicele legături de sânge, dependența de mediu și de mari conducători așezați în vârful piramidei sociale spre emanciparea modernă a individualității umane cu tot ceea ce aduce ea bun sau rău. Tânărul primește prin predarea istoriei la clasa a XII-a încrederea și optimismul transformării eliberatoare a lumii și a destinului propriu.

În acest sens se pot folosi metode și modalități de lucru cu elevii, așa cum sunt:

- Analiza de text
- Discuțiile libere în clasă
- Studiul individual al unor opere istorice
- Elaborarea unor referate sau a unor creații inedite (eseuri, poezie, pictură, sculptură, teatru, film etc) pe teme istorice
- Realizarea de hărți tematice
- Realizarea de tabele cronologice, grafice
- Cercetarea în arhive, pe teren, în muzee
- Excursii cu tematică istorică
- Învățarea jocurilor și dansurilor de epocă
- Confectionarea de costume de epocă, mobilier etc.
- Studiul unor obiceiuri, mentalități, ritualuri și comportamente ale unei perioade istorice date

Bibliografie recomandată

1. *Curriculum național*
2. M. Rawson, T. Richter (ed. The Educational Task and Content), *The Steiner Waldorf Curriculum*, Swf, Forest Row 2000
3. T. Richter, *Pädagogischer Auftrag und Unterrichtsziele einer Freien Waldorfschule*, P.F. B. F W, Stuttgart - Viena, 1995
4. E. A. Karl Stockmeyer, *Angaben Rudolf Steiners für den Waldorfschulunterricht*, P.F.B.F.W, Stuttgart 1988
5. E. Fucke, *Grundlinien einer Pädagogik des Jugendalters*, Stuttgart, 1991
6. Th. Stöckii, *Jugendpädagogik*, Dornach, 1998
7. R. Steiner, *Înnoirea artei pedagogico-didactice prin știința spirituală*, București, 1991
8. R. Steiner, *Arta Educației. Metodica și didactica*, Triade, Cluj, 1994
9. R. Steiner, *Arta Educației. Discuții de seminar și conferințe asupra planului de învățământ*, Triade, Cluj, 1994
10. Ch Lindenbergh, *Die Lebensbedingungen des Erziehens*, Rowohlt Reinbeck, 1981